

Praktyki śródroczne

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra MSW z 26 lipca 2019)	Nauki o zdrowiu
Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny)	Praktyczny
Poziom kształcenia (I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)	II stopnia
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się (egzamin/zaliczenie)	Zaliczenie

Jednostka prowadząca oraz adres jednostki	Zakład Dietetyki Klinicznej Ul. Erazma Ciołka 27 01-445 Warszawa
---	--

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n o zdr. i n. med. Dorota Szostak-Węgierek
Koordynator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	Dr n. o zdr. Marta Dąbrowska – Bender
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)	Dr n. o zdr. Marta Dąbrowska – Bender
Prowadzący zajęcia	Praktyki śródroczne odbędą się w klinikach zajmujących się problematyką żywienia klinicznego. Miejsca odbywania praktyk i osoby prowadzące zostaną podane w późniejszym terminie.

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I rok II-go stopnia II semestr	Liczba punktów ECTS	4,5
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)		105	4,5
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń			

3. CELE KSZTAŁCENIA

	Zdobywanie i doskonalenie umiejętności praktycznych.
	Pogłębienie i aktualizowanie wiedzy w celu podniesienia kompetencji zawodowych.
	Wdrożenie do kształcenia ustawicznego.
	Praktyczne wykorzystanie wiedzy z zakresu żywienia w wybranych jednostkach chorobowych.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy — Absolwent zna i rozumie:	
E_W02	Zna podstawowe modele relacji dietetyk-pacjent/klient
E_W03	Definiuje i rozpoznaje problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych
E_W04	Zna czynniki determinujące procesy zmiany zachowań w dietetyce oraz założenia wywiadu motywującego
E_W08	Zna i prawidłowo rozumie pojęcie empatii jako elementu budowania relacji z pacjentem oraz zna techniki skutecznej komunikacji międzyludzkiej
E_W18	Wyjaśnia znaczenie i rolę prozdrowotną wybranych składników odżywczych oraz różnych grup produktów spożywczych
E_W19	Wykorzystuje dane z wywiadu z chorym oraz historii choroby w celu ustalenia priorytetów w planie postępowania dietetycznego u chorego w wieku podeszłym
E_W21	Wykazuje znajomość zmian organicznych, czynnościowych i metabolicznych zachodzących w ustroju pod wpływem choroby i towarzyszących zaburzeń odżywiania.
E_W22	Zna i rozumie zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie i dietetyce
E_W41	Wyjaśnia rolę właściwego postępowania dietetycznego w prewencji, leczeniu i wspomaganiu leczenia chorób wspomagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych
E_W42	Potrafi ocenić stan odżywienia oraz sposób żywienia pacjentów na podstawie ustalonych kryteriów, wykorzystując m.in. dokładną znajomość patofizjologii tych chorób
E_W45	Dokonyuje analizy sytuacji, projektuje i tworzy programy edukacyjne, zna metody edukacji i ocenia przydatność narzędzi edukacyjnych
E_W49	Przedstawia zagadnienia dotyczące dietoprofilaktyki chorób, potrafi analizować i wyjaśnić związki pomiędzy żywieniem a wskaźnikami stanu zdrowia, czynnikami ryzyka rozwoju choroby i występowaniem chorób
E_W50	Wykorzystuje w codziennej praktyce badania sposobu żywienia pojedynczych osób i grup i wykorzystuje je w planowaniu i korygowaniu żywienia w oparciu o najlepsze, dostępne dowody naukowe
E_W51	Wykazuje znajomość zasad żywienia klinicznego obejmującego: żywienie dojelitowe z wykorzystaniem diet przemysłowych w zapobieganiu i leczeniu niedożywienia
E_W53	Opisuje podstawy żywienia pozajelitowego i może je prowadzić pod kierunkiem lekarza przeszkolonego w tym zakresie

E_W59	Przygotowuje plany żywienia indywidualnego i zbiorowego dla pacjentów w szpitalu, domu pomocy społecznej i innych ośrodkach zbiorowego żywienia
E_W74	Zna i rozumie zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie i dietetyce
E_W75	Zna i rozumie znaczenie dowodów naukowych dla świadczenia wysokiej jakości poradnictwa dietetycznego
E_W76	Zna i rozumie znaczenie współpracy w interdyscyplinarnym zespole specjalistów z zakresu medycyny i nauk o zdrowiu
Umiejętności — Absolwent potrafi:	
E_U01	Planuje i prowadzi edukację żywieniową indywidualną i grupową
E_U04	Potrafi posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym
E_U06	Opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia homeostazy
E_U07	Opracowuje jasne i zrozumiałe materiały edukacyjne dla pacjenta
E_U08	Posiada umiejętność zastosowania nabytej wiedzy zwracając uwagę na wielokulturowość w Europie oraz posiada umiejętność analizy i interpretacji zjawisk kulturowych
E_U011	Opracowuje terapię behawioralną w profilaktyce wybranych chorób
E_U12	Przeprowadza całościową ocenę geriatryczną z uwzględnieniem czynników ryzyka zaburzeń w stanie żywienia i trudności w komunikacji
E_U13	Opracowuje jasne i zrozumiałe instrukcje dla personelu realizującego opiekę żywieniową.
E_U14	Dyskutuje, wpływa i oddziałuje na pacjenta, uzasadnia wybrane postępowanie.
E_U15	Prowadzi dokumentację podejmowanych czynności zawodowych, chroni poufność i bezpieczeństwo prowadzonej dokumentacji podczas przechowywania, upowrzechniania i niszczenia
E_U17	Przeprowadza wywiad żywieniowy i ocenia sposób żywienia oraz stan odżywienia osoby badanej w oparciu o odpowiednie narzędzia
E_U19	Stawia diagnozę dietetyczną oraz szkoli i przygotowuje materiały edukacyjne dla pacjenta
E_U20	Interpretuje wyniki podstawowych badań laboratoryjnych i wykorzystuje je w planowaniu i monitorowaniu postępowania żywieniowego
E_U21	Rozpoznaje niedożywienie, przeprowadza pełną ocenę stanu odżywienia i określa rodzaj oraz stopień niedożywienia
E_U24	Określa ryzyko niedożywienia szpitalnego i podejmuje odpowiednie działania zapobiegawcze działając wspólnie z lekarzami i pielęgniarkami w ramach zespołu terapeutycznego zapewniającego opiekę żywieniową nad pacjentami
E_U26	Opracowuje szczegółowe zalecenia dietetyczne w prewencji i leczeniu chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych

E_U27	Ustala wskazania do wspomaganie i/lub leczenia żywieniowego z wykorzystaniem dostępnych w Polsce diet przemysłowych, suplementów diety I żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego w korygowaniu zaburzeń odżywiania
E_U28	Planuje żywienie domowe pacjentów wypisanych ze szpitala
E_U32	Oblicza wartość odżywczą pożywienia na podstawie tabel wartości odżywczej produktów spożywczych i typowych potraw, programów komputerowych
E_U34	Z dokładnością przygotowuje zalecenia dietetyczne, które są zgodne ze stamen klinicznym pacjentów, ich zapotrzebowaniem/preferencjami oraz możliwościami finansowymi gospodarstwa domowego/szpitala
E_U38	Planuje w oparciu o zasady dostosowane do wieku postępowanie dietetyczne w celu zapobiegania chorobom związanym z nieprawidłowym odżywianiem i brakiem aktywności fizycznej z uwzględnieniem uwarunkowań kulturowych, religijnych I etnicznych
E_U49	Dokonyuje krytycznej analizy źródeł literaturowych, przeprowadza badanie, umiejętnie korzystając z metod i narzędzi badawczych w tym m.in. metod oceny sposobu żywienia i stanu odżywienia
E_U54	Dokonyuje diagnozy potrzeb różnych grup ludności w zakresie edukacji zdrowotnej oraz opracowuje scenariusze zajęć związanych z promocją zdrowia z wykorzystaniem metod aktywizujących oraz ewaluacji procesu w edukacji zdrowotnej
E_U62	Potrafi nawiązać empatyczną relację z pacjentem/klientem oraz stosuje niewerbalne i werbalne techniki budowania relacji
E_U63	Rozpoznaje przejawy nieprawidłowości związanych z odżywianiem i potrafi zidentyfikować czynniki psychospołeczne istotne w rozwoju problemów związanych z odżywianiem
E_U72	Potrafi przygotować program edukacyjny dotyczący zachowań żywieniowych dla pacjentów z różnych grup wiekowych oraz wykorzystuje zróżnicowane metody psychoedukacji w poszczególnych grupach wiekowych
E_U73	Potrafi posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym
E_U74	Potrafi wyjaśnić pacjentowi/rodzinie pacjenta zasady zalecanej diety oraz przedstawić je w formie możliwej do zrealizowania

Kompetencji społecznych — Absolwent jest gotów do:

E_K01	Posiada świadomość własnych ograniczeń i wie kiedy zwrócić się do innych specjalistów
E_K02	Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece
E_K03	Kontynuuje naukę przez całe życie zawodowe w celu stałego uaktualniania wiedzy i umiejętności zawodowych
E_K04	Kieruje zespołem I współpracuje z przedstawicielami innych zawodów medycznych i pracownikami administracji ochrony zdrowia w celu prowadzenia edukacji żywieniowej i

	profilaktyki chorób żywieniowo-zależnych w społeczności lokalnej	
E_K08	Przestrzega tajemnicy zawodowej. Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do rzetelnej informacji na temat proponowanego postępowania żywieniowego.	
E_K10	Przejawia empatię i profesjonalizm w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz członkami zespołu wielodyscyplinarnego	
E_K11	Zdaje sobie sprawę z zasadności współpracy z innymi pracownikami służby zdrowia, m.in. lekarzem, psychologiem w obszarze profilaktyki i leczenia chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych	
E_K12	Ma świadomość roli dietetyka	
E_K14	Świadomy potrzeby stałego uzupełniania i pogłębiania wiedzy	
E_K15	Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe. Rozpoznaje własny poziom kompetencji i ograniczenia w praktycznym wykonywaniu zawodu	
E_K18	Potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, poszerzone o wymiar interdyscyplinarny	
E_K19	Ma świadomość odpowiedzialności za skutki swoich działań podejmowanych w sferze edukacji zbiorowej i indywidualnej	
E_K23	Działa w oparciu o potwierdzoną naukowo wiedzę o mechanizmach zmian zachowania oraz szanuje godność i autonomię pacjenta/klienta	
E_K26	Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	
E_K38	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować process uczenia się innych osób	
E_K39	Jest świadomy własnych ograniczeń i wie, kiedy zwrócić się do ekspertów	
E_K40	Systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności znając swoje ograniczenia	
E_K42	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	
E_K47	Rozumie trudności pacjenta związane z zaleconym sposobem żywienia	
E_K48	Dostrzega istotną rolę dietetyka w zespole interdyscyplinarnym	
5. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Zajęcia praktyczne – praktyki śródrocne	MIEJSCA REALIZACJI PRAKTYK ŚRÓDROCZNYCH: Praktyki śródrocne odbędą się w klinikach zajmujących się problematyką żywienia klinicznego.	E_W02 – 04, E_W08, E_W18, E_W19, E_W21, E_W22, E_W41, E_W42, E_W49 – 51, E_W53, E_W59, E_W74 – 76

	<p>Celem zajęć jest zdobycie i doskonalenie przez studentów umiejętności praktycznych oraz podniesienie ich kompetencji zawodowych. Przebieg praktyk jest uzależniony od zwyczajowych zasad i praktyk oraz rodzaju pracy panującej w danej jednostce. Student zostanie zapoznany ze specyfiką pracy, następnie pod opieką osoby prowadzącej zajęcia będzie realizował powierzone mu zadania, zgodne ze specyfiką pracy jednostki.</p>	<p>E_U01, E_U04, E_U06 – 08, E_U11 – 15, E_U17, E_U19 – 21, E_U24, E_U26 – 28, E_U32, E_U34, E_U38, E_U49, E_U54, E_U63, E_U63, E_U72 – 74</p> <p>E_K01 – 04, E_K08, E_K10 – 12, E_K14, E_K15, E_K18, E_K19, E_K23, E_K26, E_K38 – 40, E_K42, E_K47, E_K48</p>
--	---	--

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Interna Szczeklika. *Podręcznik chorób wewnętrznych*. Medycyna Praktyczna 2014.
  2. Jarosz M. (red.). *Normy żywienia dla populacji polskiej- nowelizacja*. Instytut Żywności i Żywienia 2020.
  3. Włodarek D, Kozłowska L, Głąbska D. *Dietoterapia*. PZWL 2014.
  4. Ciborowska H, Rudnicka A. *Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka*. Wydanie IV, rozszerzone i uaktualnione, PZWL 2014.
  5. Szawłowski A.W. *Żywienie w chorobach nowotworowych*. PZWL 2020.
  6. *Dietetyka compendium* (red.) Lucyna Ostrowska, PZWL 2020.
  7. *Żywienie osób z cukrzycą i chorobami towarzyszącymi* (red.) Anna Jeznach-Steinhagen, PZWL 2020.
  8. Krauss H. *Fizjologia żywienia człowieka*. PZWL 2019.
  9. *Żywienie osób starszych*. (red.) Dorota Szostak-Węgierek, PZWL 2020.
  10. *Żywienie w czasie ciąży i karmienia piersią*. (red.) Dorota Szostak-Węgierek. PZWL 2020.
  11. Gawęcki J (red): *Żywienie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu*. Tom 1. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa 2010
Grzymiślawski M., Gawęcki J.: *Żywienie człowieka zdrowego i chorego*, T. i T.2, PWN, Warszawa 2010
  12. Szczygieł B (red). *Niedożywienie związane z chorobą. Występowanie. Rozpoznanie*. Wyd. Lek. PZWL 2011
  13. Szczygieł B (red). *Niedożywienie związane z chorobą. Zapobieganie. Leczenie*. Wyd. Lek. PZWL 2012
  14. Sobocki J., Kunecki M., Zmarzły A., Rudzki S.: *Standardy żywienia dojelitowego dorosłych pacjentów*.
  15. *Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę 2021*. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego
  16. *ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in cancer*. Clinical Nutrition 40 (2021).
  17. *ESPEN guideline on clinical nutrition in hospitalized patients with acute or chronic kidney disease*. Clinical Nutrition 40 (2021).
  18. *Hammad A., Kaido T., Aliyev V. et al.: Nutritional therapy in liver transplantation*. Nutrients 2017.
  19. *ESPEN practical guideline: Clinical nutrition in liver disease*. Clinical Nutrition 39 (2020).
  20. *ESPEN guideline on home parenteral nutrition*. Clinical Nutrition 39 (2020).
  21. *ESPEN guideline on home enteral nutrition*. Clinical Nutrition 39 (2020).
  22. *ESPGHAN/ESPEN/ESPR/(CSPEN) guidelines on pediatric*. Clinical Nutrition 37 (2018).
  23. *ESPEN guideline clinical nutrition in neurology*. Clinical Nutrition 37 (2018).
  24. *Zasady postępowania w nadciśnieniu tętniczym* Wytyczne. PTNT 2019.
  25. Sobotka L (red): *Podstawy Żywienia Klinicznego*. Redakcja Naukowa wydania polskiego: T. Korba., M. Łyszkowska. Wyd. Lek. PZWL 2013.
- Jamróż B. i wsp. *Instrumentalne metody badania zaburzeń połykania*. Wyd. Medyk 2019.
- Ostrowska L. *Diagnostyka laboratoryjna w dietetyce*. PZWL 2018.
- DorotaSzostak-Węgierek. *Intrauterine nutrition: long-term consequences for vascular health*. International Journal

of Women's Health 2014;6 647–656.

26. Wielgoś M. (red.): Biblioteka ginekologa praktyka vol. 9: Żywnie kobiet w ciąży. VIA MEDICA, Gdańska 2013
27. Cichocka A. *Dieta DASH w teorii i zastosowaniu wydanie 2021*. Wyd. Medyk 2021.
28. ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2018
29. Van Rheenen PF, et al. The Medical Management of Paediatric Crohn's Disease: an ECCO-ESPGHAN Guideline Update. *J Crohns Colitis*. 2020 7:jjaa161. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjaa161. Epub ahead of print. PMID: 33026087.
30. A. Horvath, Hanna Szajewska. *ŻYWIENIE I LECZENIE ŻYWIENIOWE DZIECI I MŁODZIEŻY* Wydawca: Medycyna Praktyczna, 2017.
31. Bischoff SC, Escher J, Hébuterne X, Kłęk S, Krznaric Z, Schneider S, Shamir R, Stadelova K, Wierdsma N, Wiskin AE, Forbes A. ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in inflammatory bowel disease. *Clin Nutr*. 2020 ;39(3):632-653. doi: 10.1016/j.clnu.2019.11.002. Epub 2020 Jan 13. PMID: 32029281.

Uzupełniająca

1. Brytek-Matera A. *Psychodietetyka*. PZWL 2020.
- Szewczyk A. *Poradnik Diabetologiczny*. PZWL 2017.
2. Contento I. R. *Edukacja żywieniowa*. PWN 2018.
3. Woynarowska B. *Edukacja zdrowotna*. PWN 2017
4. Więcał A., Nieszporek T. *Choroby nerek. Kompendium*. 2019
5. Książek J. *Zalecenia leczenia żywieniowego u dzieci*. PZWL 2021

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A, wg A, UI, KI	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
W, UI, KI	<p>Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych studentów będzie odbywać się systematycznie, według kryteriów podanych na początku zajęć. Ocena poprawności wykonywania zadań/ćwiczeń może być dokonana na podstawie obserwacji pracy podczas ich wykonywania, opinii pacjenta lub obserwacji grupy. Pod uwagę będzie brany stopień opanowania umiejętności, umiejętność zastosowania teorii w praktyce, właściwa postawa i zachowanie na zajęciach oraz stosowanie technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej. <u>Przewiduje się możliwość przeprowadzenia testów sprawdzających wiedzę zarówno na początku, jak i na końcu bloku zajęciowego.</u></p> <p>Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny przez studenta jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń potwierdzone przez osobę prowadzącą zajęcia.</p>	60%

8.

INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

STUDENCKIE KOŁO NAUKOWE DIETETYKÓW

Przy Zakładzie Dietetyki Klinicznej działa Studenckie Koło Naukowe Dietetyków, które od lat utrzymuje

się w czołówce rankingu Kół Naukowych Studentckiego Towarzystwa Naukowego. W ramach Koła realizowane są badania kliniczne, projekty edukacyjne (w tym tworzenie kursów e-learningowych). SKN Dietetyków organizuje Konferencję Naukową *Żywnie bez granic*.

Opiekun SKN: mgr Jakub Krawczyk

Facebook konferencji:

Facebook SKN: www.facebook.com/StudenckieKoloNaukoweDietetykowWum

Wszystkich chętnych studentów zapraszam do współpracy. Aktywne uczestnictwo w Kole Naukowym daje możliwość rozwoju naukowego, ale również zdobycia umiejętności, które dają przewagę konkurencyjną na rynku pracy.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.